

Nr 117

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående anslag för budgetåret 1956/57 till avlöningar vid karolinska sjukhuset samt vissa andra anslag till universitetssjukhusen m. m. jämte i ämnet väckta motioner.
(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkten 57, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Karolinska sjukhuset: Avlöningar för budgetåret 1956/57 beräkna ett förslagsanslag av 25 070 000 kronor.

I samma proposition har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkterna 36, 58, 60—62 och 67, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 4 januari 1956, framlagt de förslag, vilka framgår av den följande redogörelsen.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 55, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 20 januari 1956, föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, vilka påkallas av vad departementschefen föreslagit, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, *dels* ock till Karolinska sjukhuset: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 25 070 000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen nr 132, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 16 mars 1956, föreslagit riksdagen att — med ändring i tillämpliga delar av vad därutinnan föreslagits i statsverkspropositionen och propositionen nr 55 — *dels* godkänna av departementschefen förordad överenskommelse rörande vissa läkarbefattningar vid karolinska sjukhuset m. fl. undervisningssjukhus, *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som kan bli erforderliga i anledning av överenskommelsen och att jämväl i övrigt vidtaga erforderliga åtgärder för överenskommelsens genomförande fr. o. m. den 1 juli 1956, *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om avlöningsförstärkning till överläkaren vid den thoraxkirurgiska kliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala, *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för psykiatriska kliniken i Uppsala, karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet och akademiska sjukhuset i Uppsala, som påkallas av vad departementschefen förordat, *dels* bemyndiga

1 — Bihang till riksdagens protokoll 1956. 6 saml. Nr 117

Kungl. Maj:t att beträffande avlöningsanslagen till psykiatriska kliniken i Uppsala, karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet och akademiska sjukhuset i Uppsala verkställa den omföring av medel mellan anslagsposter, som kan föranledas av vad sålunda föreslagits, *dels ock* godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för Sabbatsbergs sjukhus.

1:o) Psykiatriska kliniken i Uppsala: Avlöningar till läkare. Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under elfte huvudtiteln (punkt 36, s. 147—151) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna den personalförteckning för psykiatriska kliniken i Uppsala, som föreslagits av departementschefen, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för psykiatriska kliniken i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, *dels* ock till Psykiatriska kliniken i Uppsala: Avlöningar till läkare för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 271 000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår har upptagits ett förslagsanslag till kostnader för driften av psykiatriska kliniken i Uppsala å 1 400 000 kronor. Från anslaget bestrides *dels* kostnaderna för löner åt läkarpersonalen, *dels* ock klinikens driftkostnader i övrigt dvs. kostnader för avlöning åt annan personal än läkare samt omkostnader.

Departementschefen anför, att utvecklingen inom medicinen under senare år bl. a. kännetecknats av ett allt starkare framhävande av de förebyggande åtgärdernas stora betydelse icke minst i fråga om psykiska sjukdomar. Många av dessa har sin rot i rubbningar under uppväxtåren. Under de sista decennierna har därför barnpsykiatrien vuxit fram som en särskild disciplin, vilken kommit att erbjuda ett synnerligen omfattande arbetsfält. Vid akademiska sjukhuset i Uppsala finnes sedan den 1 mars 1947 en barnpsykiatrisk avdelning omfattande en vårdavdelning med 14 platser för barn och 6 platser för halv vuxen ungdom. Med hänsyn till den stora och numera allmänt erkända betydelse, som barnpsykiatrien har i modern sjukvård, är det angeläget, att den barnpsykiatriska avdelningen erhåller den chefsbefattning, som är nödvändig för sjukvården, för undervisning av de studerande samt för utbildning av specialister inom facket. Departementschefen anser sig därför böra förorda, att en överläkartjänst i Ce 29 inrättas vid avdelningen, varvid samtidigt en befattning som förste underläkare kan indragas. För överläkartjänsten bör i fråga om anställningsvillkor och tillsättningsförfarande gälla enahanda bestämmelser som beträffande motsvarande överläkartjänster vid akademiska sjukhuset i övrigt. Föreskrifter i angivna hänseenden bör inflyta i gällande bestämmelser för driften av psykiatriska kliniken, vilka alltså i tillämpliga delar bör ändras. Med överläkartjänsten bör förenas skyldighet att mot ersättning meddela undervisning i den omfattning, som må komma att av kanslern för rikets universitet bestämmas.

Vidare föreslås, att kliniken tillföres en förstärkning av läkarkrafterna med en förste underläkare fr. o. m. nästa budgetår. Arvodet till encephalografiläkaren föreslås uppräknat med 600 kronor.

Vad sålunda föreslagits påkallar en ökning av medelsanvisningen med 21 024 kronor. För vikariatersättningar beräknas 3 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen med 103 000 kronor för ändrade lönegradsplaceringar för sjukvårdspersonal m. m. För omkostnader beräknas en ökning med 300 kronor. Medelsbehovet för nästa budgetår skulle således uppgå till 1 527 324 kronor eller avrundat 1 527 000 kronor.

Enligt gällande bestämmelser för psykiatriska kliniken i Uppsala skall vid kliniken finnas anställda underordnade läkare till det antal och med den löneställning, som Kungl. Maj:t föreskriver. Då kostnaderna för löner åt läkarpersonalen i sin helhet faller på staten, anses ett särskilt anslag fr. o. m. nästa budgetår böra upptagas på riksstaten för bestridande av dessa kostnader. Anslaget bör erhålla benämningen Psykiatriska kliniken i Uppsala: Avlöningar till läkare och uppföras med 271 000 kronor. Vid bifall till vad sålunda föreslagits anses anslaget böra uppdelas på följande anslagsposter, nämligen arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg.

Med undantag för läkarna är personalen vid psykiatriska kliniken underkastad bestämmelserna i landstingens tjänstereglemente eller gällande kollektivavtal. Denna anordning faller sig naturlig, eftersom motsvarande personal vid akademiska sjukhusets övriga avdelningar avlönas efter dessa bestämmelser. Någon ändring härutinnan anses icke böra ifrågakomma. Med hänsyn härtill bör vad som erfordras i statsanslag till bestridande av klinikens kostnader för annat än läkarlöner upptagas i riksstaten såsom ett från anslaget till läkarlöner skilt anslag, för vilket anslag beräknas ett medelsbehov av 1 256 000 kronor.

De i propositionen nr 132 framlagda förslagen avseende förevarande anslag redovisar utskottet under punkten 8 i detta utlåtande.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för psykiatriska kliniken i Uppsala:

Personalförteckning

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25

Befattning	Lönegrad
1 överläkare	Ce 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för psykiatriska kliniken i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57;

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 800
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	221 200
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	48 000
	<hr/>
	Summa kronor 271 000;

c) till *Psykiatriska kliniken i Uppsala: Avlöningar till läkare* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 271 000 kronor.

2:o) **Karolinska sjukhuset: Avlöningar.** Med stöd av Kungl. Maj:ts be- myndigande tillkallades den 28 november 1952 två sakkunniga — leda- moten av riksdagens andra kammare G. F. Thapper, ordförande, och förre lasarettsläkaren G. F. Borner — för att med beaktande av vad statsutskottet uttalat i utlåtande den 28 mars 1952, nr 11, punkten 41, verkställa en över- syn av arbetsuppgifter och arbetsförhållanden vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet i syfte att undersöka möjligheterna att förbättra driftekonomien vid de bägge sjukhusen. Genom beslut den 5 juni 1953 och den 18 mars 1955 uppdrog Kungl. Maj:t sedermera åt de sakkunniga, vilka antagit benämningen besparingssakkunniga vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, att jämväl verkställa utredning rörande möjligheterna att dels nedbringa väntetiderna för patienterna vid karolinska sjukhusets och serafimerlasarettets polikliniker, dels ock samordna vid karolinska sjuk- husets hormonlaboratorium bedriven verksamhet och den verksamhet, som avsågs skola bedrivas vid den planerade endokrinologiska forskningsinstitu- tionen vid sistnämnda sjukhus.

Med skrivelse den 15 juli 1955 har besparingssakkunniga, vilka under sitt arbete fortlöpande samrått med överdirektören för karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt berett samtliga klinikchefer och övriga över- läkare ävensom representanter för läkar-, sjukvårds-, ekonomi- och admi- nistrationspersonalen vid nämnda sjukhus tillfälle att framföra sina syn- punkter, överlämnat ett betänkande (stencilerat) innefattande bl. a. vissa förslag till rationaliserings- och besparingsåtgärder. En redogörelse för be- sparingssakkunnigas utredning och förslag samt däröver avgivna yttranden finnes införd i statsrådsprotokollet (propositionen nr 55 s. 2—21), till vilket utskottet torde få hänvisa.

Innan departementschefen övergår att taga ställning till de olika avsnit- ten i den utredning med förslag till besparings- och rationaliseringsåtgärder vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, som framlagts av bespa- ringssakkunniga, berör han i korthet bakgrunden till denna utredning samt

klargör sin inställning till de allmänna synpunkter, som framförts av de sakkunniga.

Departementschefen anför följande.

I sitt av 1952 års riksdag godkända utlåtande nr 11 framhöll statsutskottet, att kostnaden per vård dag vid karolinska sjukhuset alltsedan sjukhuset togs i bruk undergått en ständig stegring och måste — även med beaktande av motsvarande tendens vid andra sjukhus och sjukhusets karaktär av undervisningsanstalt — anses hög. Det förefölle utskottet uppenbart, att den höga vårdkostnaden i avsevärd mån var beroende av, att belägningsprocenten särskilt vid en del avdelningar varit anmärkningsvärt låg. Man hade enligt utskottet kunnat vänta, att den låga beläggningen bort föranleda till viss reduktion av personalen, som torde ha beräknats med utgångspunkt från normal beläggning. Såvitt utskottet kunnat finna, hade en sådan reduktion icke, i varje fall icke genomgående, kommit till stånd. Utskottet erinrade vidare om, att särskilda av besparingsutredningen tillkallade sakkunniga år 1941 verkställt en ingående utredning rörande möjliga besparings- och rationaliseringsåtgärder vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. De sakkunnigas förslag, som innebar besparingar till ett belopp av omkring 370 000 kronor, hade endast delvis genomförts. Mot bakgrunden härav och med hänsyn bl. a. till de vittgående krav, som framförts av direktionen för karolinska sjukhuset i dess anslagsäskanden, fann utskottet det ofrånkomligt, att besparingssträvandena intensifierades. I sådant syfte borde vid karolinska sjukhuset redan påbörjade organisationsundersökningar och rationaliseringsutredningar vidgas så, att de komme att innefatta en allmän och såvitt möjligt fullständig översyn av arbetsuppgifter och arbetsförhållanden vid de bägge sjukhusen samt en förutsättningslös undersökning av möjligheterna att förbättra driftekonomien. Vad sålunda från riksdagens sida anförts och hemställts ledde till att besparings-sakkunniga tillkallades.

Av statsutskottets utlåtande framgår, att den föreslagna besparings- och rationaliseringsutredningen motiverats av statsfinansiella skäl. Besparings-sakkunnigas förslag utgör således närmast ett fullföljande av tidigare strävanden att genom en översyn av statsförvaltningen så långt sig göra låter genom besparingar motverka den fortgående utgiftsstegringen.

De sakkunniga har efter ingående undersökningar och jämförelser med förhållandena vid andra sjukhus ansett sig kunna konstatera, att utfallet av karolinska sjukhusets och serafimerlasarettets verksamhet icke giver stöd för antagandet, att dessa båda sjukhus skulle i avsevärd mån vara dyrare i drift eller mer personalkrävande än andra undervisningssjukhus. Det är med tillfredsställelse jag konstaterar detta uttalande, som måste anses innebära ett erkännande av sjukhusledningens hittillsvarande strävanden att genom ett fortlöpande rationaliseringsarbete söka förbättra driftekonomien. Att kostnaderna vid dessa sjukhus ändå är förhållandevis höga, torde till väsentlig del sammanhånga med, att de sjukhus, som det här gäller, icke är endast sjukvårdsinrättningar i sedvanlig bemärkelse, såsom våra länslasarett, utan jämväl anstalter både för undervisning av medicine studerande och för vetenskaplig forskning. Av dessa sjukhusens uppgifter följer, att desamma ifråga om byggnadssätt, utrustning och personaluppsättning kommer att väsentligt skilja sig från andra sjukvårdsinrättningar. Medan vid dessa endast erfordras de lokaler, som behövs för sjukvården, tillkom-

mer vid ett undervisningssjukhus en hel del lokaler för undervisningen och den vetenskapliga forskningen. Enahanda är förhållandet med avseende å sjukhusens utrustning samt instrumentarium och annan materiel av olika slag. Denna undervisningssjukhusens speciella karaktär torde överhuvud alltid få hållas i minnet, när det gäller att på ett fullt rättvist sätt bedöma sjukvårdskostnaderna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Jag vill i detta sammanhang även fästa uppmärksamheten på det förhållandet, att kostnaderna för garnisonssjukvården i Stockholm stannar på statsverket och bortsett från vissa lönekostnader bestrides från de till karolinska sjukhuset anvisade anslagen. Av vårdkostnaderna vid karolinska sjukhuset belöper alltså en viss del på denna speciella sjukvårdsuppgift, till vilken i regel icke finnes motsvarighet vid andra kroppssjukhus.

Även om sålunda storleken av de nuvarande vårdavgiftskostnaderna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet med beaktande av samtliga på frågans bedömande inverkan omständigheter icke giver stöd för antagandet, att statens kostnader för sjukvården vid dessa sjukhus är anmärkningsvärt höga, får detta givetvis icke utesluta, att en omsorgsfull prövning sker av möjligheterna att för framtiden i görligaste mån begränsa utgiftsbehovet vid sjukhusen ifråga liksom vid andra statliga inrättningar. De sakkunniga har i dessa hänseenden framlagt vissa förslag och rekommendationer, som enligt mitt förmenande förtjänar stort beaktande. De sakkunniga har sålunda understrukt vikten av att tillgängliga vårdplatser utnyttjas så effektivt som möjligt. Det är givetvis angeläget att så sker och jag förutsätter, att direktionen för karolinska sjukhuset ägnar denna fråga fortlöpande uppmärksamhet. Som direktionen framhållit är den mindre tillfredsställande beläggningen emellertid till väsentlig del att tillskriva rådande brist på sjukvårdspersonal. Vid vårdavdelningar och dylika arbetsplatser inom karolinska sjukhuset uppgår denna brist i genomsnitt till 30—40 sjukvårds- eller ekonomibiträden per dag. En väsentlig orsak till rådande personalbrist torde vara föreliggande svårigheter att bereda personalen bostäder. I syfte att förbättra bostadstillgången inom karolinska sjukhuset har chefen för finansdepartementet i årets statsverksproposition å fastighetsfondens stat till reparations- och underhållskostnader m. m. föreslagit anvisande av 65 000 kronor för vissa ombyggnadsarbeten inom det nuvarande elevhemmet. Direktionen har därjämte vidtagit vissa åtgärder för att förbättra bostadstillgången. Överläggningar i ämnet har sålunda förts med representanter för olika statliga och kommunala myndigheter, varvid olika alternativ till lösning av bostadsfrågan diskuterats. Det är min förhoppning, att dessa överläggningar skall leda till ett sådant resultat, att direktionen för framtiden beredes ökade möjligheter att ställa personalbostäder till förfogande med en förbättrad personaltillgång som följd.

Karolinska sjukhuset inklusive garnisonssjukhuset har f. n. 1 648 vårdplatser och preciserade beslut har fattats om inrättande av ytterligare 277. Vidare har förslag om förläggande av en ortopedisk klinik till sjukhuset godkänts av riksdagen. Den 1951 för riksdagen redovisade generalplanen upptager kliniker med tillhoppa 2 141 platser och härtill kommer i planen ej förutsatta. De sakkunniga har understrukt vikten av, att sjukhusets utbyggnad och utveckling från början planlägges rationellt, vilket enligt de sakkunniga hittills icke skett. Vidare bör enligt de sakkunniga övervägas, om icke ett nytt sjukhus eller utnyttjande i ökad omfattning av andra sjukhus skulle ställa sig fördelaktigare än en fortsatt utbyggnad av karo-

linska sjukhuset utöver redan planerade kliniker. Med anledning härav vill jag till en början understryka, att den snabba utveckling, som kännetecknar våra dagars medicin, i hög grad försvårar upprättande av en definitiv dispositionsplan för sjukhusets utbyggnad. Med säkerhet kommer på grund av denna utveckling att för framtiden ställas krav på ytterligare institutioner, vilka fordrar viss kontakt och visst samarbete med karolinska sjukhuset.

Sjukhusets starka tillväxt har ställt statsmakterna och sjukhusledningen inför mycket svårlösta problem, vilka kommer att ytterligare accentueras vid en fortsatt utbyggnad. Mot bakgrunden härav framstår det som angeläget att förstärka sjukhusets administrativa ledning i syfte att bereda densamma vidgade möjligheter att aktivt medverka till en rationell framtida utveckling av sjukhuset. Sjukhusledningens arbetsbörda torde ha varit och fortfarande vara synnerligen betungande och många stora och viktiga frågor har måst undanskjutas på grund av bristande möjlighet att med tillgängliga arbetskrafter hinna med undersökningar och utredningar, som för sjukhusets verksamhet och organisation är av vital betydelse. Ett viktigt led i övervägandena att möjliggöra en rationell planläggning av sjukhusets utbyggnad och utveckling är vidare, att frågan om storleken av nytillkommande kliniker och institutioner ägnas ingående uppmärksamhet. Enligt de överväganden, som legat till grund för den av 1951 års riksdag i princip godkända generalplanen för sjukhusets utbyggnad, bör de olika klinikerna vid karolinska sjukhuset icke omfatta större antal vårdplatser än som för bedrivande av undervisningen är oundgängligen nödvändigt. Då det gäller att ytterligare utbygga ifrågavarande sjukhusanläggning bör denna synpunkt tillmätas väsentlig vikt i fråga om omfattningen av kliniker och avdelningar, vilka skall nyuppföras eller utvidgas. Enligt vad kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande anmält har kommittén med hänsyn till den begränsade markyta, som inom karolinska sjukhusets område står till förfogande, övervägt, huruvida icke vissa specialinstitutioner vid karolinska sjukhuset kan förläggas till andra sjukhus i stockholms-trakten. En närmare utredning har emellertid visat, att en sådan förläggning skulle innebära betydande olägenheter för berörda institutioner med hänsyn till deras behov av intim kontakt med vid karolinska sjukhuset och karolinska institutet belägna forskningsinstitutioner.

Departementschefen övergår härefter till de av besparingssakkunniga framlagda förslagen till besparings- och rationaliseringsåtgärder.

Departementschefen delar helt de sakkunnigas uppfattning angående önskvärdheten av ett nedläggande snarast möjligt av verksamheten vid garnisonssjukhuset på Kungsholmen, som f. n. utgör en del av karolinska sjukhuset. Av vad de sakkunniga anfört framgår, att för vård av militära patienter erfordras endast en mindre del av garnisonssjukhusets nuvarande vårdplatser. F. n. mottages där även på vissa villkor patienter från Stockholms stad och län. Utredningen visar emellertid, att detta icke är rationellt och ekonomiskt, i varje fall icke så länge nuvarande avtal består. Härtill kommer den omständigheten, att den nuvarande sjukhustomten är synnerligen värdefull och bättre torde kunna utnyttjas för annat ändamål. Från ekonomisk synpunkt är det sålunda mindre välbetänkt, att det nuvarande garnisonssjukhuset användes för att tillgodose garnisonens begränsade

sjukhusbehov. Kungl. Maj:t har därför den 17 juni 1955 uppdragit åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m. att upptaga förhandlingar med Stockholms stad och Stockholms län angående avveckling av garnisonsvården vid under direktionens för karolinska sjukhuset förvaltning stående sjukhus. Kungl. Maj:t har vidare den 13 januari 1956 uppsagt nu gällande avtal mellan staten, staden och länet rörande bidrag till vården av civila patienter vid garnisonssjukhuset att gälla fr. o. m. den 1 januari 1957. Resultatet av nämnda förhandlingar bör avvaktas, innan ett definitivt beslut fattas om garnisonssjukhusets framtida ställning. Enligt vad departementschefen under hand inhämtat möter emellertid intet hinder mot, att man fr. o. m. den 1 april 1956 till karolinska sjukhusets hudklinik överflyttar den vid garnisonssjukhuset f. n. bedrivna vården av militära hud- och könspatienter under förutsättning, att hudkliniken erhåller personalförstärkning med en förste underläkare och ett sjukvårdsbiträde i Cg 5, vilken sistnämnda befattningshavare tänkes skola överföras från garnisonssjukhuset. Därjämte avses en överläkare i Ce 29 vid garnisonssjukhuset skola framdeles ha sin tjänstgöring förlagd till karolinska sjukhuset för vården av de militära patienterna. Samtidigt kan följande befattningar indragas vid garnisonssjukhuset, nämligen en översköterska i Ce 15, en sjuksköterska i Cg 12, ett sjukvårdsbiträde i Cg 5, ett ekonomibiträde i Ce 5 och en vaktmästare i Cg 11, varjämte den nuvarande biträdande läkartjänsten vid hudkliniken hålles vakant för att fr. o. m. den 1 juli 1956 indragas. Med hänsyn till den besparing på i runt tal 43 000 kronor om året, som härigenom skulle uppkomma, förordas, att ifrågasvarande överflyttning kommer till stånd fr. o. m. den 1 april 1956. Vad sålunda förordats bör beaktas vid beräkningen i det följande av karolinska sjukhusets avlöningsanslag.

I likhet med de sakkunniga och remissmyndigheterna anser departementschefen angeläget, att man med hänsyn till rådande brist på operations-sköterskor vidtager de åtgärder till rationalisering av operationsarbetet, som är möjliga att genomföra utan ett äventyrande av den sjukvårdande verksamheten. Departementschefen förutsätter, att direktionen ägnar denna fråga fortlöpande uppmärksamhet och vidtager de åtgärder i rationaliseringsbefrämjande syfte, som låter sig genomföras.

I fråga om elevsjukavdelningen har — som ovan angivits — förslag om avdelningens ianspråktagande som bostäder för biträdespersonal nyligen underställts riksdagens prövning. Förslaget om indragning av en sjuksköterskebefattning vid avdelningen anser departementschefen sig böra biträda.

Av de sakkunniga föreslagna åtgärder rörande städningsverksamheten vid karolinska sjukhuset anses böra vidtagas. Det förutsättes sålunda, att den av de sakkunniga föreslagna personalindragningen snarast genomföres. Det synes departementschefen angeläget, att av centrala sjukvårdsberedningen framförda synpunkter beaktas vid den ytterligare utredning angå-

ende besparingsmöjligheter på förevarande område, som direktionen anmält sig skola verkställa.

Med hänsyn till vad de sakkunniga anfört i fråga om verksamheten vid karolinska sjukhusets kök bör sjukhusets avlöningsanslag fr. o. m. nästa budgetår nedräknas med ett belopp, motsvarande den årliga kostnaden för sex ekonomibiträden.

Vid såväl karolinska sjukhuset som serafimerlasarettet bedrivs f. n. en omfattande poliklinisk verksamhet, vilken är av stor betydelse för den vid sjukhuset bedrivna kliniska undervisningen. Det är uppenbart, att allmänheten har ett mycket starkt intresse av, att väntetiderna blir så korta som möjligt vid denna verksamhet. En undersökning har genom besparings-sakkunnigas försorg utförts rörande möjligheten att nedbringa väntetiderna för patienterna vid karolinska sjukhusets och serafimerlasarettets polikliniker, varvid jämväl gränsdragningen mellan den statliga och kommunala sjukvården beaktats. De sakkunniga har härvid utförligt redogjort för de omständigheter, som i förevarande sammanhang förtjänar beaktande, samt i anslutning därtill redovisat sina synpunkter på frågan. Departementschefen anser sig helt kunna dela den uppfattning, varåt de sakkunniga härvidlag givit uttryck. I likhet med de sakkunniga finner departementschefen sålunda, att vid poliklinikerna numera vidtagits de åtgärder för nedbringande av väntetiderna, som rimligen kan fordras.

De sakkunniga har icke funnit möjligheter föreligga till samordning mellan hormonlaboratoriet och den endokrinologiska forskningsinstitutionen. Däremot har de sakkunniga anfört vissa synpunkter på samordningen mellan denna institution och övriga laboratorier vid sjukhuset. Dessa synpunkter bör i framtiden beaktas av direktionen.

Frågan om förstärkning av den administrativa ledningen och föreståndarinneorganisationen vid karolinska sjukhuset upptages till behandling nedan.

Med hänsyn till vad lärarkollegiet vid karolinska institutet anfört i sitt remissyttrande har departementschefen för avsikt att utverka Kungl. Maj:ts uppdrag åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m. att upptaga förhandlingar med Stockholms stad rörande upprättande av en behandlingscentral för s. k. konstgjord njure.

Departementschefen betonar slutligen, att han tagit fasta på direktionens förklaring, att direktionen ämnar låta genom egna organ verkställa en fortsatt undersökning rörande besparingsmöjligheter vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Besparings- och rationaliseringsåtgärderna vid ifrågavarande sjukhus får icke anses avslutade. Det av besparings-sakkunniga förebragta utredningsmaterialet bör i väsentliga hänseenden kunna läggas till grund för det fortsatta arbetet härmed och därav föranledda framtida avgöranden.

Departementschefen övergår härefter att behandla karolinska sjukhusets avlöningsanslag för budgetåret 1956/57 i anslutning till direktionsanslagsäskanden och upptager först frågan om personalbehovet vid sjukhusets redan nu *befintliga avdelningar och kliniker*.

Avdelning C inom den radiofysiska institutionen föreslås förstärkt genom inrättande av en tjänst i lönegraden Cg 15.

Fr. o. m. budgetåret 1955/56 har under karolinska sjukhusets avlöningsanslag beräknats 15 000 kronor för arvode till en vid radiofysiska institutionen anställd fysiker. Genom beslut den 30 december 1955 har Kungl. Maj:t medgivit, att å arvodet må fr. o. m. den 1 januari 1956 tills vidare under budgetåret 1955/56 läggas särskilt tillägg av sådan storlek, att arvodet uppgår till 16 200 kronor per år. Departementschefen förordar, att ifrågavarande arvode fr. o. m. den 1 juli 1956 fastställs att utgå med 16 860 kronor per år.

Brännskadeavdelningen föreslås förstärkt med en sjuksköterska i Ce 12.

Vid den urologiska avdelningen föreslås inrättad en befattning som förste underläkare.

Vid radiumhemmet bör två kontorsbiträden i Ce 8 uppflyttas till kanslibiträden i Ce 11. Under nästföljande punkt i detta utlåtande beräknas 130 000 kronor för anskaffning av apparatur för högvoltsterapi. För betjäning av denna apparatur erfordras inrättande av en befattning som översköterska i Ce 14 och en ekonomibiträdets tjänst i Ce 5. Tillkomsten av ytterligare en översköterskebefattning vid telegammaavdelningen medför enligt i proposition nr 209/1955 fastlagda principer, att en vid avdelningen befintlig tjänst som översköterska i Ca 14 bör uppflyttas till Ca 15.

Personalen vid barnkliniken föreslås utökad med tre barnsköterskor i Ce 6—7. Vidare föreslås inrättande vid den kardiologiska avdelningen av en förste underläkarbefattning samt vid såväl den barnpsykiatriska avdelningen som barnklinikens röntgenavdelning av en kontorsbiträdesbefattning i reglerad befordringsgång.

Vid röntgendiagnostiska avdelningen bör på grund av det till följd av reumatologiska klinikens tillkomst betydligt ökade arbetet inrättas en befattning som förste underläkare. Avdelningen anses vidare böra förstärkas med ett kanslibitråde i Ce 11. En befattning som kanslibitråde i Ca 11 vid avdelningen bör uppflyttas till kontorist i Ca 13.

Departementschefen biträder förslaget om anställande av särskild läkarpersonal för de patologiska undersökningarna. Med hänsyn till vad universitetskanslern anfört och i avvaktan på närmare erfarenhet av omfattningen av den patologiska avdelningens genom lungklinikernas ianspråktagande nytillkommande uppgifter anses personalförstärkningen böra begränsas till en förste underläkare och ett laboratoriebiträde i Ce 11. Förste underläkarbefattningen föreslås tillkomma fr. o. m. den 1 januari 1957.

För det bakteriologiska centrallaboratoriet tillstyrkes en förstärkning av personalen med ett biträde för skriv- och kontorsgöromål med reglerad

befordringsgång. Därjämte bör ett laboratoriebiträde i Cg 11 vid laboratoriet förändras till extra ordinarie befattning i Ce 11.

Som en konsekvens av Kungl. Maj:ts av riksdagen godkända proposition nr 212/1954 bör vid det kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet tillkomma en förste underläkare. Vidare föreslås inrättande vid laboratoriet av en befattning som kontorsbiträde enligt reglerad befordringsgång.

Vid det kliniskt-kemiska centrallaboratoriet förordas inrättande av en befattning som laboratoriebiträde i Ce 11 och en ekonomibiträdestjänst i Ce 5. Vid laboratoriet bör därjämte i enlighet med i proposition nr 212/1954 framlagda förslag tillkomma en förste underläkare.

För att tillgodose det alltmer stegrade behovet av sjukgymnastisk behandling icke minst vid den reumatologiska kliniken bör tillkomma en befattning som sjukgymnast i Ce 14. Departementschefen vill i detta sammanhang bringa till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t den 16 december 1955 på därom av direktionen gjord framställning medgivit anställande för tiden den 1 januari—30 juni 1956 av en sjukgymnast i Cg 14.

Med anledning av direktionens förslag om inrättande av två vaktmästarbefattningar vid vaktcentralen förordas, att en befattning som vaktmästare i Ce 11 inrättas. Därjämte tillstyrkes att befattningen som trädgårdsmästare uppflyttas från Ca 14 till Ca 15.

En tvättföreståndare föreslås uppflyttad från Ca 15 till Ca 17 och en biträdande tvättföreståndare från Ce 10 till Ce 12.

Vad besparingssakkunniga och direktionen anfört har övertygat departementschefen om, att en väsentlig förstärkning av föreståndarinneorganisationen är nödvändig, om drägliga arbetsförhållanden för föreståndarinnepersonalen skall kunna erhållas och föreståndarinnorna beredas tillfälle att aktivt medverka i det fortlöpande rationaliserings- och besparingsarbetet vid sjukhuset. I anslutning till direktionens förslag tillstyrker departementschefen därför, att personalen vid föreståndarinneexpeditionen ökas med en föreståndarinna i Ce 17, ett kanslibiträde i Ce 11 och ett kontorsbiträde enligt reglerad befordringsgång. I likhet med besparingssakkunniga anser departementschefen, att den nuvarande föreståndarinnan vid radiumhemmet i görigaste mån bör avlastas nuvarande arbetsuppgifter beträffande patienter och liksom övriga föreståndarinnor ingå i den centrala föreståndarinneorganisationen.

Förslaget om inrättande av en överstäderskebefattning i Ce 10 anser departementschefen sig böra biträda och framhåller, att tillkomsten av en dylik befattning utgör en förutsättning för det i det föregående framlagda förslaget om minskning av antalet städerskor vid sjukhuset.

Kuratorsorganisationen föreslås förstärkt med ytterligare en kurator i Ce 18.

I sitt förenämnda utlåtande nr 11/1952 framhöll statsutskottet, att frågan om en förstärkning av karolinska sjukhusets administrativa ledning borde

med hänsyn till den omfattning som verksamheten numera tagit utredas. Såsom av den tidigare lämnade redogörelsen framgår har besparingssakkunniga numera verkställt den av statsutskottet föreslagna utredningen. Besparingssakkunniga har därvid framhållit angelägenheten av, att sjukhusets administrationspersonal förstärkes och i vissa fall beredes en bättre löneställning än f. n. De sakkunnigas förslag till uppdelning av administrationen på en kansli- och personalavdelning samt en kameral- och intendenturavdelning har i remissyttrandena lämnats utan erinran. Även departementschefen anser de sakkunnigas förslag innebära sådana förbättringar i fråga om administrationens funktioner, att en omorganisation av densamma i enlighet med förslaget bör komma till stånd. Därför tillstyrkes, att administrationen tills vidare organiseras på nämnda två avdelningar med den uppdelning på underavdelningar och sektioner, som av de sakkunniga föreslagits. Härav följer, att departementschefen anser föreståndarinnorna böra inordnas under chefen för den föreslagna kansli- och personalavdelningen. Som tidigare framhållits har sjukhusledningens f. n. stora arbetsbörda medfört, att många och viktiga frågor måst undanskjutas på grund av bristande möjlighet att med tillgängliga arbetskrafter medhinna erforderliga undersökningar och utredningar. Mot bakgrunden härav ter sig icke minst ur driftekonomisk synpunkt en förstärkning av administrationspersonalen som angelägen. Härtill kommer, att sjukhusets successiva utbyggnad ställer ökade krav, som icke kan tillgodoses utan personalförstärkning. Även om departementschefen sålunda i likhet med besparingssakkunniga och samtliga remissmyndigheter anser en utökning av personalen samt en förbättrad löneställning för vissa befattningshavare nu böra komma till stånd, är han icke beredd att till alla delar biträda vad de sakkunniga härutinnan föreslagit. Departementschefen är ense med de sakkunniga om nödvändigheten att bereda överdirektören lättnad i dennes f. n. alltför stora arbetsbörda och tillstyrker därför, att en befattning som byrådirektör i Ca 31 inrättas, vars innehavare skall vara chef för kansli- och personalavdelningen. Därvid förutsättes att överdirektören nu tillkommande beslutanderätt i viss utsträckning delegeras på den nye befattningshavaren. I vilken utsträckning delegeringen skall ske torde få bero på ärendenas art och svårighetsgrad. Enligt departementschefens mening bör en delegering av beslutanderätt kunna ske i icke obetydlig utsträckning i fråga om personalärenden, löneklassplaceringsfrågor och liknande ärenden. Vid bifall till vad nu föreslagits kan f. n. utgående sekreterararvode å 2 400 kronor utgå.

Vidare förordas inrättande av en befattning som assistent i Cg 15 samt uppflyttning av en assistenttjänst i Ca 21 till tjänst som förste assistent i Ca 25 med placering som föreståndare för inköpssektionen. Jämväl till sistnämnde befattningshavare bör i viss utsträckning delegering av beslutanderätt ske. Å befattningshavaren bör sålunda ankomma att besluta om inköp av inventarier intill ett visst värde samt i frågor rörande exempelvis

fastighetsförvaltning och reparationer av inventarier m. m. Erforderlig förstärkning av kontorspersonalen anses nu böra ske genom inrättande av två kontorsbiträdesbefattningar i reglerad befordringsgång, varav en med halvtidstjänstgöring. I likhet med lönenämnden anser departementschefen att löneställningen för den nuvarande befattningen som förste kansliskrivare i Ca 17 bör omprövas vid uppkommande vakans. För att tillgodose det mest trängande behovet av vaktmästarhjälp tillstyrkes, att ett belopp av 5 000 kronor ställes till direktionens förfogande för ändamålet.

Mot förslagen om extraordinariesättning av två vaktmästare i Cg 10 samt uppflyttning av en vaktmästare i Cg 9 till Ce 10 har departementschefen intet att erinra. 25 ekonomibiträden i Cg 5 föreslås överförda till extraordinarie stat.

Departementschefen förordar, att den av direktionen försöksvis genomförda organisationen för åstadkommande av förbättrade arbetsförhållanden vid vissa vårdavdelningar nu göres permanent. Därför tillstyrkes inrättande av följande befattningar, nämligen sex barnsköterskor i Ce 6—7, ett sjukvårdsbiträde i Ce 5 och tre barnmorskor i Ce 14, varav en med halvtidstjänstgöring, vid kvinnokliniken, tolv sjukvårdsbiträden i Ce 5 vid medicinska kliniken, sex ekonomibiträden i Ce 5 och ett sjukvårdsbiträde i Ce 5 med halvtidstjänstgöring vid psykiatriska kliniken, en barnsköterska i Ce 6—7 med halvtidstjänstgöring vid hudkliniken, sju barnsköterskor i Ce 6—7 och en sjuksköterska i Ce 12 vid barnkliniken, en sjuksköterska i Ce 12 och ett sjukvårdsbiträde i Ce 5 vid brännskadeavdelningen samt en vaktmästare i Ce 11 vid kirurgiska klinikens operationsavdelning. Samtidigt härmed uppkommer ett minskat medelsbehov under anslaget å i runt tal 312 400 kronor till följd av minskad schemabunden övertids- och jourersättning m. m.

Under hänvisning till vad departementschefen anfört i årets statsverksproposition under anslaget till serafimerlasarettets avlöningar bör en sjuksköterskebefattning i Ce 12 indragas.

Kungl. Maj:t har numera med hänsyn till Sophiahemmets ekonomiska ställning beslutat om höjd ersättning för tjänstgöring vid karolinska sjukhuset av elever från hemmet. Kostnadsökningen i anledning härav uppskattas till i runt tal 25 400 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i fråga om maskinpersonalen i årets statsverksproposition vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör medel fr. o. m. nästa budgetår beräknas för en driftingenjör i Ca 25 i utbyte mot en befattning som förste maskinmästare i Ca 21 med f. n. vikariatslön i Ca 23, en maskinmästare i Ca 21 samt uppflyttning till högre lönegrad av följande befattningar, nämligen två befattningar som reparatör från Ca 12 till Ca 13 samt två befattningar som eldare i Ca 11 till reparatörer i Ca 12. Med hänsyn till vad de-

partementschefen anført i propositionen nr 96/1955 bör vidare medel beräknas för en förste underläkare vid audiologiska laboratoriet.

Med anledning av en av direktionen gjord framställning föreslås, att de biträdande läkarna vid ögonpolikliniken och den urologiska avdelningens poliklinik för framtiden skall vara placerade jämväl vid ögonkliniken resp. den urologiska avdelningen.

Vad sålunda anförts påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar med 326 700 kronor, varvid hänsyn tagits till av departementschefen i det föregående i samband med anmälan av besparingssakkunnigas utredning framlagda förslag. För ändrade lönegradsplaceringar till följd av riksdagens beslut i anledning av i proposition nr 209/1955 framlagda förslag avses 118 000 kronor. För vikariatsersättningar beräknas i syfte bl. a. att för framtiden onödiggöra över-skridanden en ökning med 665 000 kronor, varjämte 62 500 kronor beräknas för extra personal vid storrengöring. Till automatiska utgiftsstegringar avses 95 000 kronor för löneklassuppflyttningar samt 1 930 000 kronor för den allmänna lönehöjningen. Med hänsyn till belastningen föreslås anslagsposterna till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt till rörligt tillägg höjda med 350 000 resp. 87 500 kronor. Ökningen skulle alltså bli 3 634 700 kronor.

Departementschefen övergår härefter till frågan om *lungklinikernas personalstat*. 1944 års byggnadskommitté uppskattade år 1950 personalbehovet till 227 befattningshavare, medan direktionen nu framlagt en personalstat omfattande 280 tjänster. Direktionen har därvid tagit hänsyn till, att den schemabundna arbetstiden för sjuksköterskor förkortats från 216 till 192 timmar per 4-veckorsperiod, sedan byggnadskommittén framlade sitt förslag. Därjämte åberopar direktionen, att personalen vid den thoraxkirurgiska kliniken tidigare varit för knappt tilltagen.

För egen del har departementschefen efter ingående prövning av personalbehovet och i avvaktan på att närmare erfarenhet vinnes av klinikernas verksamhet funnit sig böra framlägga följande förslag till personalstat, varvid hänsyn tagits till i proposition nr 209/1955 angivna grunder för lönegradsplacering.

A. Medicinska tuberkuloskliniken

Vid *vårdavdelningarna* räknar departementschefen i likhet med direktionen med följande personal, nämligen $7\frac{1}{4}$ översköterskor i Ce 15, varav $2\frac{1}{4}$ för nattjänst, $1\frac{2}{3}$ översköterskor i Ce 14, 5 sjuksköterskor i Ce 12, 5 undersköterskor i Ce 7, 19 sjukvårdsbiträden i Ce 5, $7\frac{1}{2}$ sjukvårdsbiträden i Cg 5, 7 ekonomibiträden i Ce 5 och $4\frac{2}{3}$ ekonomibiträden i Cg 5.

I fråga om *lärapersonalen* föreslås ett arvode å 1 500 till en lärare i Cg 34 på karolinska institutets stat i dennes egenskap av överläkare vid kliniken. Härutöver föreslås anställande av 1 biträdande överläkare med ett arvode av 20 196 kronor, 4 förste underläkare och 1 andre underläkare.

B. Thoraxkirurgiska kliniken

För *vårdavdelningarna* bör avses $7\frac{3}{4}$ översköterskor i Ce 15, varav $3\frac{3}{4}$ för nattjänst, $3\frac{1}{3}$ översköterskor i Ce 14, $12\frac{1}{6}$ sjuksköterskor i Ce 12, 5 undersköterskor i Ce 7, 19 sjukvårdsbiträden i Ce 5, $8\frac{1}{2}$ sjukvårdsbiträden i Cg 5, 7 ekonomibiträden i Ce 5 och $4\frac{2}{3}$ ekonomibiträden i Cg 5.

I fråga om *läkarpersonalen* föreslås ett arvode å 1 500 kronor till den professor, som tillika är överläkare vid kliniken. Vidare räknar departementschefen med anställande av 1 biträdande överläkare med ett arvode av 20 196 kronor, 1 narkosöverläkare i Ce 29, 6 förste underläkare och 3 andre underläkare. Avvikelsen på denna punkt från direktionens förslag beror på, att departementschefen ansett erforderligt med en förste underläkare för biträde åt narkosöverläkaren.

För den *kirurgiska mottagningen* bör avses 1 översköterska i Ce 14 och 1 sjukvårdsbiträde i Ce 6 samt för *operationsavdelningen* 1 översköterska i Ce 16, 4 översköterskor i Ce 14, 5 sjuksköterskor i Ce 12, 1 vaktmästare i Ce 11, 4 undersköterskor i Ce 7, 4 sjukvårdsbiträden i Ce 5, 2 sjukvårdsbiträden i Cg 5 och 3 ekonomibiträden i Cg 5.

För *övervakning av nyopererade patienter* bör tillkomma 3 översköterskor i Ce 15 med nattjänstgöring.

C. Röntgenavdelningen

Med hänsyn till vad universitetskanslern anfört förordar departementschefen inrättande av en överläkarbefattning i Cg 29. Härtill erfordras 1 biträdande läkare med ett arvode av 22 356 kronor samt 2 förste underläkare. I fråga om övrig personal anses behov föreligga av följande personal, nämligen 1 översköterska i Ce 15, 2 översköterskor i Ce 14, 2 sjuksköterskor i Ce 12, 4 röntgenbiträden i Ce 11, 1 sjukvårdsbiträde i Ce 6, 1 ekonomibitråde i Ce 5, 1 kanslibitråde i Ce 11 och 1 kontorsbiträde enligt reglerad befordringsgång med halvtidstjänstgöring.

D. Fysiologiska laboratoriet

I likhet med vad fallet är i fråga om röntgenavdelningen föreslår departementschefen inrättande av en överläkarbefattning i Cg 29. Dessutom bör finnas 1 förste och 1 andre underläkare. För laboratoriet bör vidare beräknas 1 översköterska i 15 lönegraden, 1 översköterska i 14 lönegraden, 1 laboratoriebiträde i högst 13 lönegraden, 1 sjuksköterska i 12 lönegraden, 3 laboratoriebiträden i 11 lönegraden och 4 ekonomibiträden i 5 lönegraden. Samtliga dessa befattningshavare anses i avbidan på av departementschefen i fjolårets statsverksproposition förutsatt utredning rörande den definitiva organisationen av hjärkatetriseringsverksamheten vid sjukhuset endast böra erhålla extra anställning. Vid laboratoriet bör slutligen tillkomma 1 kontorsbiträde enligt reglerad befordringsgång.

E. Kemiska laboratoriet

För laboratoriet bör förutom en förste underläkare beräknas 1 översköterska i 15 lönegraden, 1 översköterska i 14 lönegraden, 1 sjuksköterska i 12 lönegraden, 2 undersköterskor i 7 lönegraden och 2 ekonomibiträden i 5 lönegraden. För nämnda befattningshavare torde tills vidare böra avses endast extra anställning i avbidan på slutförande av nu pågående organisationsutredning av den vid de kemiska rutinlaboratorierna bedrivna verksamheten. Dessutom bör tillkomma 1 kontorsbiträde enligt reglerad befordringsgång med halvtidstjänstgöring.

F. Bakteriologiska laboratoriet

Vid detta laboratorium räknar departementschefen med följande personal, nämligen 2 laboratoriebiträden, varav 1 i högst Ce 13 och 1 i Ce 11, 1 vaktmästare i Ce 10, 1 $\frac{1}{2}$ ekonomibiträde i Ce 5 och 1 kontorsbiträde enligt reglerad befordringsgång med halvtidstjänstgöring.

För *kandidatlaboratorium samt bad- och båggljusbehandling* beräknas 2 ekonomibiträden i Cg 5 samt 1 översköterska i Ce 14 och 2 sjukvårdsbiträden i Ce 6. Vad angår *för klinikerna gemensam personal* förordas anställande av följande personal, nämligen 1 föreståndarinna i Ce 17, 1 kurator i Ce 18, 2 sjukgymnaster i Ce 14, 1 arbetsinstruktör i Ce 14, 1 kontorist i Ce 13, 1 kanslibiträde i Ce 11, 2 kontorsbiträden med reglerad befordringsgång, 2 ekonomibiträden i Ce 6, 5 ekonomibiträden i Ce 5 och 2 ekonomibiträden i Cg 5. Dessutom beräknas högst 8 000 kronor för anställande av en tandläkare.

Med anledning av lungklinikernas tillkomst bör slutligen följande personal tillkomma vid *sjukhusets centrala anläggningar*, nämligen 2 laboratoriebiträden i Cg 11 och 1 undersköterska i Cg 7 vid det kemiska centrallaboratoriet, 1 laboratoriebiträde i Cg 11 och $\frac{1}{2}$ ekonomibiträde i Cg 5 vid det bakteriologiska centrallaboratoriet, 1 köksföreståndare i Ce 15, 1 ekonomibiträde i Ce 7, 5 ekonomibiträden i Ce 6 och 5 $\frac{1}{2}$ ekonomibiträden i Cg 5 i köket, 1 ekonomibiträde i Ce 6 och 5 ekonomibiträden i Ce 5 vid tvätteriet, 2 reparatörer i Ce 13 och 1 hantverkare i Ce 12 vid maskinavdelningen resp. snickarverkstaden, 1 vaktmästare i Ce 11 och 2 kontorsbud vid vaktcentralen, 1 kontorsbiträde enligt reglerad befordringsgång för telefonväxeln, $\frac{1}{2}$ kontorsbiträde enligt reglerad befordringsgång och 3 ekonomibiträden i Ce 6 vid centralförrådet samt 1 assistent i Ce 17, 1 kanslibiträde i Ce 11 och 2 kontorsbiträden enligt reglerad befordringsgång vid den centrala administrationen.

Det sammanlagda antalet befattningshavare skulle i enlighet härmed uppgå till 279. Kostnaden för denna personal under ett halvt år uppskattas till 1 500 000 kronor.

För *den endokrinologiska avdelningen*, vilken beräknas kunna tagas i bruk den 1 april 1957, föreslås ett arvode av 1 500 kronor till den labora-

tor, som tillika skall vara överläkare vid avdelningen. Härutöver föreslås anställande av 1 förste underläkare, 1 andre underläkare, 1 $\frac{1}{2}$ översköterska i Cg 15, 1 förste laboratoriebiträde i Cg 15, varvid förutsättes, att vederbörande har erforderlig utbildning för beredande av patientkost, 1 översköterska i Ca 14, 1 översköterska i Cg 14, 2 sjuksköterskor i Ce 12, 1 sjuksköterska i Cg 12 med deltidstjänstgöring, 1 undersköterska i Cg 7, 4 sjukvårdsbiträden i Cg 5, 3 ekonomibiträden i Ce 5 samt 1 kontorsbiträde med reglerad befordringsgång. Härvid har extra anställning avsetts för den personal, som icke kommer att överflyttas från serafimerlasarettet. Kostnaden för personalen vid den endokrinologiska avdelningen under ett kvartal beräknas till 53 300 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 25 070 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 5 188 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

De i propositionen nr 132 framlagda förslagen avseende förevarande anslag redovisar utskottet under punkten 8 i detta utlåtande.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Huss* och *Sunne* (I: 487) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer* och herr *von Friesen* (II: 645), har hemställts, att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 55 beslutar, *dels* att föreståndarinneorganisationen skall vara direkt underställd överdirektören och vad gäller medicinska frågor vice direktören, *dels* att omprövning av föreståndarinnornas löneställning snarast sker, *dels* ock att nio sjukskötersketjänster i Ce 12 inrättas vid de allmänna kirurgiska vårdavdelningarna och anslaget härför i erforderlig utsträckning uppräknas.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionen II: 645.

Utskottet. Vad först angår besparings-sakkunnigas utredning och förslag vill utskottet understryka vad departementschefen anfört om, att besparings- och rationaliseringssträvandena vid ifrågavarande sjukhus inte får anses avslutade i och med att dessa sakkunniga slutfört sitt uppdrag. Fastmer bör det av besparings-sakkunniga förebragta utredningsmaterialet i väsentliga hänseenden kunna läggas till grund för direktionens fortsatta arbete på att för framtiden i görligaste mån begränsa utgiftsbehovet vid sjukhusen och därigenom nedbringa kostnaderna, vilka såsom departementschefen framhållit är förhållandevis höga.

Utskottet understryker vikten av att tillgängliga vårdplatser utnyttjas så effektivt som möjligt och har intet att erinra mot vad departementschefen i detta hänseende anfört.

Besparingssakkunniga har uttalat, att det bör övervägas, om inte ett nytt sjukhus eller utnyttjande i ökad omfattning av andra sjukhus skulle ställa sig fördelaktigare än en fortsatt utbyggnad av karolinska sjukhuset utöver redan planerade kliniker. Departementschefen har i anslutning härtill anfört att det med säkerhet på grund av den snabba utveckling, som kännetecknar våra dagars medicin, kommer att för framtiden ställas krav på ytterligare institutioner, vilka fordrar viss kontakt och visst samarbete med karolinska sjukhuset.

För egen del vill utskottet ge sin anslutning till vad besparingssakkunniga härutinnan anfört. Utskottet föreslår alltså att riksdagen beslutar att uppförande av nya institutioner vid karolinska sjukhuset utöver dem, beträffande vilka principbeslut redan fattats, tills vidare inte bör ifrågakomma. Emellertid torde det som framgår av vad departementschefen anfört för framtiden ställas krav på ytterligare institutioner, vilka fordrar viss kontakt och visst samarbete med undervisningssjukhus. Med hänsyn härtill föreslår utskottet, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om en förutsättningslös och allsidig utredning av frågan, på vilket sätt behovet av ytterligare sjukvårdsavdelningar i landet i samband med den pågående upprustningen av läkarutbildningen bäst bör tillgodoses. Utredningen bör klarlägga, vilket av olika tänkbara alternativ som ur samtliga på frågan inverkan synpunkter, främst allmänekonomiska, statsfinansiella samt forsknings- och undervisningssynpunkter, framstår som det lämpligaste. Utredningen synes böra bedrivas skyndsamt. Med hänsyn till det intresse, som frågan har för de kommunala sjukvårdshuvudmännen, förutsätter utskottet att Svenska landstingsförbundet och Svenska stadsförbundet blir representerade vid utredningen.

Vad departementschefen anfört i anledning av de förslag, besparingssakkunniga framlagt till särskilda besparings- och rationaliseringsåtgärder, har inte givit utskottet anledning till andra uttalanden än följande.

Utskottet tillstyrker att verksamheten vid garnissonssjukhuset på Kungsholmen nedlägges snarast möjligt och har intet att erinra mot vad departementschefen i detta sammanhang föreslagit.

Utskottet understryker att åtgärder till rationalisering av operationsarbetet är angelägna och förutsätter, med hänsyn till det allmänna intresse denna fråga äger för sjukvårdshuvudmännen, att direktionen för karolinska sjukhuset i lämplig form redovisar de resultat, som må vinnas vid den fortsatta bearbetningen av denna fråga.

Vad departementschefen anfört beträffande den polikliniska verksamheten vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet har i och för sig inte givit anledning till erinran. Med hänsyn till angelägenheten, inte minst ur humanitär synpunkt, av att väntetiderna för patienterna nedbringas så långt som rimligen kan fordras utgår utskottet likväl från att direktionen ägnar denna fråga fortlöpande uppmärksamhet.

Departementschefens förslag i fråga om personalbehovet vid karolinska sjukhusets redan nu befintliga avdelningar och kliniker innebär bl. a., att föreståndarinnorna skall inordnas under chefen för den föreslagna kansli- och personalavdelningen. I motionerna I:487 och II:645 har yrkats att föreståndarinneorganisationen skall vara direkt underställd överdirektören och vad gäller medicinska frågor vicedirektören.

Mellan departementschefen och motionärerna råder, såvitt utskottet kunnat finna, enighet om att föreståndarinnorna skall hänföras till sjukhusets administrativa ledning, för vilken en av huvuduppgifterna enligt vad utskottet ovan förutsatt skall vara fortlöpande rationaliseringsåtgärder. Enighet synes också råda om att en av de främsta uppgifterna för föreståndarinneorganisationen är att verksamt bidra till att befintlig arbetskraft å vård- och behandlingsavdelningar utnyttjas på bästa sätt. Det är beträffande frågan, huruvida föreståndarinnorna skall ingå i den föreslagna kansli- och personalavdelningen, såsom besparingssakkunniga föreslagit, eller utanför avdelningsorganisationen vara direkt underställda överdirektören och vicedirektören som meningarna går isär.

Utskottet anser för egen del att betydelsen av om föreståndarinneorganisationen hänföres till kansli- och personalavdelningen eller direkt underställes sjukhusets båda chefstjänstemän inte får överdrivas. Det centrala är i båda fallen ett förtroendefullt och friktionsfritt samarbete. Med hänsyn härtill och då ett av syftemålen med den föreslagna omorganisationen är att bereda överdirektören lättnad i hans arbetsbörda är utskottet inte berett att tillstyrka detta yrkande i motionerna. För den händelse framtida erfarenheter av den nya organisationen skulle visa, att olägenheter är förknippade med detaljutformningen av densamma, föreligger uppenbarligen ej hinder att då vidtagna erforderliga jämkningar.

Ovan har utskottet understrukit angelägenheten av att åtgärder för rationalisering av operationsarbetet vidtages. Då sådana åtgärder kan tänkas påverka behovet av sjukskötersketjänster vid de kirurgiska vårdavdelningarna, är utskottet inte berett tillstyrka yrkandet i motionerna om inrättande av nio sjukskötersketjänster i Ce 12 vid de allmänna kirurgiska vårdavdelningarna och uppräknade av anslaget för detta ändamål.

Det i motionerna I:487 och II:645 gjorda yrkandet att riksdagen skulle besluta att en omprövning snarast skall ske av föreståndarinnornas löneställning innefattar ett spørsmål, vilket synes utskottet böra upptagas till behandling i den för frågor om löneställning vedertagna ordningen. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet detta yrkande.

Departementschefens förslag i fråga om lungklinikernas personalstat innebär att sammanlagt 279 befattningshavare skulle anställas mot 227 enligt en av 1944 års byggnadskommitté år 1950 framlagd uppskattning. Ehuru ökningen är ägnad att inge betänkligheter, finner

sig utskottet med hänsyn till vad departementschefen anfört böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag även i denna del.

Den för den endokrinologiska avdelningen föreslagna personaluppsättningen kan av utskottet förordas.

Under återopande av det anförda och då anslagsberäkningarna synes böra godtagas hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. beträffande föreståndarinneorganisationens ställning i administrationen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 487 och II: 645, såvitt nu är i fråga, besluta att föreståndarinnorna skall inordnas under chefen för kansli- och personalavdelningen;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 487 och II: 645, till den del de icke behandlats under I.,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, vilka påkallas av vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 20 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 940 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	804 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	16 540 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 786 000

Summa kronor 25 070 000;

c) till *Karolinska sjukhuset*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 25 070 000 kronor;

III. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en förutsättningslös, allsidig och skyndsamt utredning av frågan, på vilket sätt behovet av ytterligare sjukvårdsavdelningar i landet i samband med den pågående upprustningen av läkarutbildningen för framtiden bäst bör tillgodoses.

3:o) **Karolinska sjukhuset: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under elfte huvudtiteln (punkt 58, s. 178—181) framlagda förslag, vilket innebär en med 1 286 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Karolinska sjukhuset: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 8 630 000 kronor.

4:o) **Serafimerlasarettet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under elfte huvudtiteln (punkt 60, s. 181—192) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, vilka påkallas av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, dels ock till Serafimerlasarettet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 7 403 400 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 533 700 kronor.

Departementschefen föreslår, att vid medicinska kliniken inrättas en befattning som undersköterska i Ce 7 i utbyte mot en sjukvårdsbiträdestjänst i Ce 6.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrkes, att ett kontorsbiträde vid neurologiska kliniken uppflyttas till kanslibitråde i Ce 11.

Med paraplegivård avses den speciella form av sjukvård, som erfordras för adekvat behandling och rehabilitering av personer, vilka drabbats av ryggmärgsskador medförande förlamningar av de nedre extremiteterna samt urogenitalapparat och tarm. Vården av paraplegiker är mycket komplicerad och fordrar medverkan dels av läkare med specialkunskaper inom bl. a. neurologi, neurokirurgi, ortopedi och urologi, dels ock av specialtränad sjukvårdspersonal i övrigt. Vårdens psykiska och sociala sidor kräver jämväl särskild sakkunskap. Paraplegikernas behandling är f. n. ett eftersatt vårdområde i vårt land. Verkställda undersökningar har visat, att 80—100 personer årligen drabbas av sjukdomar eller skador i ryggmärgen av sådan art, att paraplegivård med rehabilitering är indicerad. Man torde kunna utgå från att för flertalet sjuka med total paraplegi prognosen f. n. är mycket dålig och knappast någon torde bli återförd till produktivt arbete. Detta är desto mer tragiskt som många av patienterna är unga personer, som drabbats av paraplegi genom olycksfall i arbete eller till följd av trafikolyckor. Vid serafimerlasarettets neurologiska klinik har behandling av paraplegiker enligt moderna metoder upptagits i liten skala, och resultatet av denna verksamhet har visat sig gynnsamma. Uppträdande komplikationer har kunnat bemästras och patienterna göras rörliga. Den

knappa tillgången på läkare vid kliniken har emellertid gjort, att endast ett fåtal patienter kunnat behandlas. Överläkaren vid kliniken, professorn Kugelberg, har emellertid förklarat sig beredd att för framtiden ställa sex vårdplatser till förfogande för paraplegivård under förutsättning, att en befattning som biträdande läkare tillkommer. Då departementschefen finner det angeläget, att förbättrade vårdmöjligheter på ifrågavarande område tillskapas, tillstyrker han inrättande av den föreslagna vårdavdelningen. De erfarenheter av paraplegibehandling, som härigenom kan samlas, kommer att vara av stort värde icke minst vid planeringen av en mera definitiv lösning av paraplegivården. Sålunda förordas, att en befattning som biträdande läkare inrättas vid den neurologiska kliniken fr. o. m. nästa budgetår. Denna läkare bör jämväl tjänstgöra som paraplegikonsult vid den neurotraumatologiska avdelningen samt övervaka och biträda vid korttidsrehabilitering av andra kroniskt nervsjuka. Denna kombination anses lämplig, då behandlingsmetoderna för paraplegiker och övriga kroniskt nervsjuka delvis sammanfaller.

För att möjliggöra en rationell operationsorganisation vid neurokirurgiska kliniken tillstyrkes, att en befattning som sjuksköterska i Ce 12 inrättas. Samtidigt härmed kan en motsvarande befattning vid karolinska sjukhuset indragas.

Med hänsyn till den ökade arbetsbördan vid det bakteriologiska centrallaboratoriet tillstyrkes, att en laboratoriebiträdestjänst i Ce 11 inrättas vid laboratoriet fr. o. m. nästa budgetår. Det bakteriologiska centrallaboratoriets nuvarande lokaler är i de flesta avseenden högst bristfälliga och tillåter ingen utökning av verksamheten. Situationen är för laboratoriet sådan, att större och funktionsdugliga lokaler erfordras inom en snar framtid. En möjlighet att tillgodose de mest trängande utrymmesbehoven synes yppa sig i samband med överförande till karolinska sjukhuset av den endokrinologiska avdelningen, vilket beräknas kunna ske omkring den 1 april 1957. I och med erhållandet av ökade lokaler kommer laboratoriets arbetsuppgifter att väsentligt öka. I första hand avses att till laboratoriet återföra de undersökningar, som f. n. måste lämnas till andra laboratorier, men som ur saklig synpunkt bör utföras vid sjukhusets egna bakteriologiska laboratorium. En ovillkorlig förutsättning härför är dock, att viss personalförstärkning sker. Departementschefen räknar därvid i likhet med direktionen med följande personalökning fr. o. m. den 1 april 1957, nämligen en förste underläkare, ett laboratoriebiträde i Ce 11 och ett ekonomibiträde i Ce 5. Samtidigt därmed bör vid endokrinologiska avdelningen anställd personal eller en förste underläkare, en översköterska i Ca 14, två sjuksköterskor i Ce 12, 3 ekonomibiträden i Ce 5 samt ett kontorsbiträde på halvtid överföras till karolinska sjukhusets stat, varjämte nu utgående arvode till en biträdande överläkare bortfaller.

Vid det kliniskt-kemiska centrallaboratoriet anses fr. o. m. nästa budget-

år böra inrättas följande befattningar, nämligen en laboratorieassistent i Ce 19, en översköterska i Ce 14, 1 sjuksköterska i Ce 12 samt ett ekonomibiträde i Ce 5 med halvtidstjänstgöring. I detta sammanhang meddelas, att en av överläkarföreningen vid karolinska institutets undervisningssjukhus nyligen verkställd utredning visat, att antalet kemiska laboranter per vårdplats räknat är väsentligt mindre vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet än vid lasarettet i Lund och akademiska sjukhuset i Uppsala. Av utredningen framgår bl. a. att antalet laboranter för kemiskt arbete per 1 000 vårdplatser utgör vid Lunds lasarett 31,4, vid akademiska sjukhuset 42, vid karolinska sjukhuset 20,2 samt vid serafimerlasarettet 20,3. Därest hänsyn endast tages till sådan personal, som utför kvalificerade analyser vid de kemiska centrallaboratorierna, utgör antalet laboranter per 1 000 vårdplatser vid Lunds lasarett 8,4, vid akademiska sjukhuset 13, vid karolinska sjukhuset 3,9 samt vid serafimerlasarettet 5,6. Mot bakgrunden härav framstår en förstärkning av den laborerande personalen vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet som i hög grad angelägen.

Personalen vid det kliniskt-neurofysiologiska centrallaboratoriet föreslås förstärkt med en befattning som översköterska i Ce 15. Vidare förordas, att en befattning som översköterska i Ce 15 inrättas för natttjänstgöring vid den medicinska kliniken. Där så av organisatoriska skäl finnes påkallat bör Kungl. Maj:t äga besluta, att i stället för tjänsten som översköterska må finnas inrättad en tjänst som sjuksköterska i 12 lönegraden jämte vikariatslön efter 15 lönegraden.

Kungl. Maj:t har numera med hänsyn till Sophiahemmets ekonomiska ställning beslutat om höjd ersättning för tjänstgöring vid serafimerlasarettet av elever från hemmet. Kostnadsökningen i anledning härav uppskattas till i runt tal 800 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i fråga om maskinpersonalen vid serafimerlasarettet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrkes, att en reparatör uppflyttas från Ca 12 till Ca 13.

Under förutsättning av bifall till vad departementschefen föreslagit i propositionen nr 55 kan det nu med 1 200 kronor uppförda arvodet till sekreterare vid serafimerlasarettet bortfalla.

Vad sålunda föreslagits påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar med 85 400 kronor, varvid hänsyn tagits till beräknad minskning av medelsbehovet till följd av den endokrinologiska avdelningens överflyttning till karolinska sjukhuset samt bortfall av nu utgående sekreterararvode. Härtill kommer ett belopp av 800 kronor för höjd ersättning till vissa elever. För ändrade lönegradsplaceringar till följd av riksdagens beslut i anledning av i propositionen nr 209/1955 framlagda förslag bör avses 33 200 kronor. För vikariatsersättningar beräknas en ökning med 17 900 kronor. Till automatiska ut-

giftsstegringar bör avses 18 000 kronor för löneklassuppflyttningar samt 691 000 kronor för den allmänna lönehöjningen. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör slutligen uppräknas med 23 400 kronor motsvarande det belopp, som f. n. finnes uppfört å karolinska institutets stat till arvoden till amanuenser, som tillika är underläkare vid serafimerlasarettet.

Medelsanvisningen föreslås alltså höjd med 869 700 kronor, och anslaget bestämmes alltså till 7 403 400 kronor.

I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad departementschefen i det föregående anfört och föreslagit.

De i propositionen nr 132 framlagda förslagen avseende förevarande anslag redovisar utskottet under punkten 8 i detta utlåtande.

Utskottet har i sitt av riksdagen numera godkända utlåtande nr 14 tillstyrkt Kungl. Maj:ts under för flera huvudtitlar gemensamma frågor framställda förslag om uppflyttning av ett kontorsbiträde vid neurologiska kliniken till kanslibitråde samt av en reparatör från Ca 12 till Ca 13.

Då inte heller Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag givit anledning till erinran får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, vilka påkallas av vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 4 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 096 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	383 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 560 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 363 300

Summa kronor 7 403 400;

c) till *Serafimerlasarettet*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 403 400 kronor.

5:o) *Serafimerlasarettet*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under elfte huvudtiteln (punkt 61, s. 192—194) fram-

lagda förslag, vilket innebär en ökning av anslaget med 125 700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Serafimerlasarettet: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3 112 300 kronor.

6:o) **Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under elfte huvudtiteln framlagda förslag (punkt 62, s. 194), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 13 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 206 000 kronor.

7:o) **Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under elfte huvudtiteln (punkt 67, s. 197—204) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för akademiska sjukhuset i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57, dels ock till Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 792 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 543 000 kronor.

Direktionen för akademiska sjukhuset har hemställt bl. a. om inrättande av en befattning som förste underläkare på vardera plastikkirurgiska kliniken och ögonkliniken.

Departementschefen anför att universitetskanslern framhållit, att akademiska sjukhuset med avseende på underläkarorganisationen är underdimensionerat och svagt utrustat. Vissa kliniker — däribland några med stor operativ verksamhet — saknar helt fasta underläkartjänster. Departementschefen har vidare inhämtat, att några andra kliniker har färre underläkare än motsvarande i storlekshänseende jämförbara avdelningar vid kommunala sjukhus och landstingssjukhus. Härvidlag bör ihåggas läkarstabens vid ett undervisningssjukhus tredubbla uppgift i sjukvårdens, forskningens och undervisningens tjänst. En jämförelse med landets övriga undervisningssjukhus visar även, att sjukhuset i förhållande till patientomsättningen och antalet vårdplatser har ett ringa antal läkare. Som en följd härav torde många läkare vid akademiska sjukhuset vara pressade i sitt arbete. Mot bakgrunden av dessa förhållanden synes det angeläget att förstärka läkarorganisationen vid vissa kliniker. F. n. pågår emellertid genom särskilt tillkallade sakkunniga en översyn av arbets- och anställningsförhållandena för bl. a. underläkarna vid akademiska sjukhuset. I avbidan på resultatet av denna översyn anser departementschefen att en viss återhåll-

samhet bör iakttagas i fråga om inrättandet av nya läkartjänster och anser sig därför böra inskränka sig till att nu framlägga förslag till inrättande av de läkartjänster, vilka med hänsyn till föreliggande vårdbehov framstår som mest angelägna.

En förstärkning av läkarpersonalen anses främst erforderlig vid de kliniker, som f. n. helt saknar underläkare. Därför tillstyrkes inrättande fr. o. m. nästa budgetår av en förste underläkartjänst vid envar av de thoraxkirurgiska och ortopediska klinikerna. Vidare förordas, att medel beräknas för den förste underläkartjänst, som tidigare inrättats vid den dermatologiska kliniken men som hittills jämlikt beslut av Kungl. Maj:t icke fått besättas. I detta sammanhang vill departementschefen bringa till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 16 december 1955 medgivit anställande vid den dermatologiska kliniken fr. o. m. den 1 januari 1956 av en förste underläkare i syfte att bereda klinikens överläkare avlastning i dennes alltför stora arbetsböda.

Även vid anesthesiavdelningen anses en ökning av läkarstaben påkallad. Särskilt med hänsyn till tillkomsten av nya kliniker för plastikkirurgi, thoraxkirurgi och ortopedi framstår en förstärkning av läkarkrafterna som nödvändig. Det förordas därför, att en förste underläkare anställs jämväl vid denna avdelning.

I enlighet med beslut av 1954 års riksdag har en ny medicinsk studieordning införts fr. o. m. den 1 september 1955. Den nya ordningen är avsedd att genomföras successivt i fyra etapper i huvudsaklig överensstämmelse med vad föredragande departementschefen härutinnan föreslagit i propositionen nr 212/1954. Under läsåret 1956/57 kommer det s. k. propedeutiska året att för första gången anordnas enligt den nya ordningen. Som en konsekvens härav bör vid centrallaboratoriet tillkomma en förste underläkare.

Vad sålunda föreslagits påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar med 111 600 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftstegringen med 137 000 kronor. Medelsanvisningen föreslås alltså höjd med 248 600 eller avrundat 249 000 kronor.

De i propositionen nr 132 framlagda förslagen avseende förevarande anslag redovisar utskottet under nästföljande punkt i detta utlåtande.

I en inom andra kammaren av herr *Lundberg* väckt motion (II: 89) har hemställts, att riksdagen, utöver de av Kungl. Maj:t föreslagna nya läkarbefattningarna vid akademiska sjukhuset i Uppsala måtte besluta *dels* att vid plastikkirurgiska kliniken från den 1 juli 1956 anställas en förste underläkare och att anslaget uppräknas med 22 320 kronor, *dels ock* att vid ögonkliniken från den 1 juli 1956 får anställas en förste underläkare och att anslaget uppräknas med 22 320 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionen.

Utskottet kommer att behandla de i motionen II: 89 gjorda yrkandena under nästföljande punkt i detta utlåtande.

Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag föranleder, liksom anslagsberäkningen, ej erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för akademiska sjukhuset i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 583 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	197 700

Summa kronor 1 792 000;

b) till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 792 000 kronor.

8:o) **Reglering av anställningsförhållandena för vissa läkare vid karolinska sjukhuset m. fl. undervisningssjukhus m. m.**

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade departementschefen den 2 april 1955 statskommissarien B. E. Johnsson och förbundsdirektören I. Dahlgren att såsom sakkunniga inom inrikesdepartementet biträda med utredning angående vissa frågor, som komme att hänskjutas till de sakkunniga. Genom beslut den 21 oktober 1955 uppdrog Kungl. Maj:t åt de sakkunniga att dels verkställa utredning rörande arbets- och anställningsförhållanden för vid karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet och akademiska sjukhuset i Uppsala anställda läkare fränsett de överläkare, som tillika är professorer eller laboratorer vid karolinska institutet resp. universitetet i Uppsala, dels ock att i den mån så under utredningsarbetets gång befunnes erforderligt upptaga förhandlingar med Sveriges läkarförbund samt till Kungl. Maj:t inkomma med på förhandlingarna grundade förslag. För att tagas i övervägande vid fullgörande av utredningsuppdraget har till de sakkunniga överlämnats framställningar från direktionen för karolinska sjukhuset om inrättande av en överläkartjänst vid karolinska sjukhusets blodgivarcentral och en biträdande läkartjänst vid sjukhusets kvinnoklinik.

De sakkunniga har den 22 februari 1956 avlämnat utredning och förslag i ämnet.

I statsrådsprotokollet har intagits följande redogörelse för *nuvarande förhållanden*.

Enligt gällande reglemente för karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet har dessa sjukhus till uppgift att såsom vårdanstalter för sjuka tjäna utbildandet av läkare vid karolinska institutet och bedrivandet av klinisk forskning.

Överläkare vid ifrågavarande sjukhus är professorer eller laboratorer på karolinska institutets stat. Därjämte finnes inrättade särskilda överläkartjänster i Ca, Ce eller Cg 29.

Å karolinska sjukhusets stat är uppförda en laborator i Cg 31 vid hormonlaboratoriet, en laborator i Ca 34 vid det kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet och en laborator i Ce 31 vid den patologiska avdelningen.

Underordnade läkare är skyldiga att biträda överläkarna vid fullgörandet av deras åligganden i fråga om sjukvården samt att jämväl biträda med handledningen av medicine studerande. De underordnade läkarna kan indelas i 4 kategorier: biträdande överläkare, biträdande läkare samt förste och andre underläkare.

Biträdande överläkare. Dessa är deltidsanställda med en tjänstgöringstid av 27 timmar per vecka och åtnjuter arvode av f. n. 20 196 kronor.

Biträdande läkare. Dessa tjänstgör i allmänhet som poliklinikföreståndare och är deltidsanställda med en tjänstgöringstid av 27 timmar per vecka samt åtnjuter arvode av f. n. 22 356 kronor. Till de vid karolinska sjukhusets och serafimerlasarettets gymnastikavdelningar anställda biträdande läkarna utgår dock arvoden med 14 688 kronor resp. 9 216 kronor.

Vid karolinska sjukhusets radioterapeutiska klinik (radiumhemmet) och serafimerlasarettets neurokirurgiska klinik finnes heltidsanställda biträdande läkare med arvode av 23 676 kronor resp. 25 968 kronor jämte tre ålderstillägg vart och ett å 984 kronor.

Underläkare. Förste underläkare är heltidsanställda och åtnjuter arvode av f. n. 23 676 kronor. Andre underläkare, som även är heltidsanställda, åtnjuter arvode av f. n. 18 600 kronor. Till nämnda belopp kan komma tre ålderstillägg, vart och ett å 984 kronor.

Till biträdande läkaren vid serafimerlasarettets kvinnopoliklinik, prosektorn och assistenten vid lasarettets patologiska avdelning samt konsulterande pediatrikern vid karolinska sjukhusets kvinnoklinik utgår f. n. arvoden å resp. 3 900 kronor, 20 196 kronor, 6 558 kronor och 7 500 kronor.

För den kliniska undervisningen vid sjukhusen svarar vederbörande professorer och laboratorer. Undervisningen meddelas dels i form av katedrala föreläsningar, dels som rond-, poliklinik- eller laboratorieundervisning. I undervisningsarbetet biträdes professorerna och laboratorerna dels i fråga om den katedrala undervisningen av vid karolinska institutet arvodesanställda biträdande lärare, dels beträffande undervisningen i övrigt av vid sjukhusen anställda läkare. Förordnande som biträdande lärare meddelas i regel vid sjukhusen deltidsanställda läkare men även heltidsanställda sådana samt läkare, som icke är knutna till berörda sjukhus.

Vid akademiska sjukhuset i Uppsala gäller i huvudsak enahanda förhållanden som vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Särskilda tjänster som biträdande överläkare och biträdande läkare finnes dock icke inrättade vid detta sjukhus. Efter därom av vederbörande överläkare gjord framställning kan direktionen emellertid förordna underläkare att, med

bibehållande av åligganden som underläkare, i egenskap av biträdande överläkare på eget ansvar handhava vården av de sjuka å vissa sjukrum.

I fråga om *nu föreliggande förslag* anföres följande.

De sakkunniga har för sin del funnit, att den nuvarande läkarorganisationen vid ifrågavarande sjukhus ur olika synpunkter icke är tillfredsställande. De sakkunniga erinrar om att 1954 års riksdag i princip godkänt 1948 års läkarutbildningskommittés förslag om inrättande av vissa lärartjänster i Ce 30 vid universiteten och karolinska institutet med högst 130 timmars undervisningsskyldighet om året. Innehavarna av dessa tjänster förutsattes samtidigt vara biträdande överläkare vid vederbörande klinik för att på rätt sätt kunna fullgöra sin andel av klinikens samlade undervisningsbörda. Tjänsterna skall tillsättas medelst förordnande på sex år med rätt till omförordnande. De sakkunniga har vid sina överväganden funnit lönetekniska svårigheter föreligga vid ett inlemmande av dessa tjänster i nuvarande läkarorganisation vid sjukhusen.

Då det gällt att finna en organisation, som på en gång tillgodoser kraven på mera fasta läkartjänster och pensionsrätt för tjänsteinnehavarna, har de sakkunniga funnit den ändamålsenligaste lösningen vara, att nuvarande biträdande överläkar- och biträdande läkartjänster omändras till heltidstjänster samt att i arbetsuppgifterna inlägges jämväl undervisningsskyldighet. Härigenom kan dessa tjänster tjäna den kliniska undervisningen på samma sätt som avsetts med nyssnämnda lärartjänster och en enhetlig personalorganisation vinnas. Ett ytterligare motiv för en sådan anordning har de sakkunniga funnit i det förhållandet, att nuvarande biträdande överläkare och biträdande läkare ofta samtidigt är förordnade som biträdande lärare ävensom att i deras arbetsuppgifter såsom sjukhusläkare ingår bedrivandet av forskning. Anledning föreligger icke att såsom hittills uppdelas tjänsterna på biträdande överläkare (i första hand avsedda för den slutna vården) och biträdande läkare (poliklinikföreståndare). Samtliga bör lämpligen benämnas biträdande överläkare.

Vid det samråd i frågan, som ägt rum med representanter för karolinska institutets lärarkollegium, medicinska fakulteten i Uppsala och vederbörande sjukhusledningarna ävensom med universitetskanslersämbetet, medicinalstyrelsen och 1955 års läkarutbildningsutredning, har framgått, att den av de sakkunniga tänkta organisationen allmänt ansetts godtagbar ur såväl undervisnings- som sjukvårdssynpunkt.

Mot bakgrunden av nu angivna överväganden har de sakkunniga upptagit förhandlingar med Sveriges läkarförbund. Såsom resultat av de förda förhandlingarna har — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande — träffats följande överenskommelse rörande vissa läkarbefattningar vid karolinska sjukhuset (inklusive kvinnokliniken och patologiska institutionen vid Sabbatsbergs sjukhus), serafimerlasarettet och akademiska sjukhuset i Uppsala.

Överenskommelsen redovisas i statsrådsprotokollet (propositionen nr 132, s. 6—16) till vilket utskottet torde få hänvisa.

De sakkunnigas förslag innebär inrättande av följande nya tjänster, nämligen åtta biträdande överläkartjänster, varav två vid karolinska sjukhuset och sex vid akademiska sjukhuset, samt sju förste underläkartjänster, var-

av tre vid karolinska sjukhuset, en vid serafimerlasarettet och tre vid akademiska sjukhuset. Samtidigt föreslås att — förutom ett par smärre arvoden — en andre underläkartjänst vid karolinska sjukhuset och en biträdande överläkartjänst vid serafimerlasarettet skall indragas. Föreslagna tjänsteförändringar och nya tjänster beräknas medföra en kostnadsökning med i runt tal 83 000 kronor. Å andra sidan kommer enligt de sakkunniga ett genomförande av förslaget att medföra ett minskat behov av arvoden till biträdande lärare å karolinska institutets och universitetets i Uppsala stat om i runt tal 95 000 kronor. Ett genomförande av de sakkunnigas förslag kan således beräknas medföra en kostnadsminskning med i runt tal 10 000 kronor.

I särskilt yttrande har *läkarförbundets förhandlingsdelegerade* i anslutning till den träffade överenskommelsen framhållit, att den av de sakkunniga föreslagna läkarbesättningen icke får tagas till intäkt för uppfattningen, att frågan om antalet läkare är ens för en kortare tidsperiod definitivt reglerad. Enligt de delegerade borde spørsmålet om antalet tjänster vid sjukhusen med hänsyn till denna frågas betydelse för utformningen av arbetsförhållandena ha upptagits inom ramen för förhandlingarna. En oavvislig förutsättning för att sjukvårdens krav skall tillfredsställande kunna tillgodoses med den nu föreslagna läkarbesättningen är, att arbetet i hög grad rationaliseras genom en förbättrad tillgång till skrivpersonal och tekniska hjälpmedel. Delegerades önskemål, att även hithörande spørsmål skulle upptagas till prövning, har emellertid av utredningen tillbakavisats.

Departementschefen anför, att den överenskommelse, som nu föreligger till bedömande, främst innebär en lösning av pensionsfrågan för flertalet läkare vid de statliga undervisningssjukhusen i Stockholm och Uppsala samt för vissa läkare vid Sabbatsbergs sjukhus genom att dessa beredes extra ordinarie anställning. Överenskommelsen innefattar dessutom en reglering av frågan om underläkarna tillkommande jourersättning, varjämte rätten för biträdande överläkare att utöva privatpraktik inom sjukhusen närmare reglerats. I likhet med de sakkunniga anser departementschefen icke att någon invändning kan resas mot att ifrågavarande läkare nu beredes pensionsberättigande anställning. Överenskommelsen tillstyrkes därför i denna del. Jämväl i övrigt anser departementschefen sig böra acceptera den träffade överenskommelsen, därvid den speciella löneförmån, som i vissa fall skall tillkomma docentkompetent förste underläkare, enligt departementschefens mening lämpligen bör utgå i form av särskilt tilläggsarvode.

Förslag till de ändringar, som med anledning av överenskommelsen kan erfordras i tillämpliga avlönings- och pensionsreglementen, anmäles av chefen för civildepartementet.

Enligt överenskommelsen skall biträdande överläkare framdeles vara skyldig att utan särskild ersättning fullgöra viss undervisning. Som ett särskilt villkor för dessa tjänster anses med hänsyn härtill böra föreskrivas, att vederbörande styrkt erforderlig skicklighet som lärare. Departementschefen erinrar om att motsvarande redan gäller i fråga om tillsättning av befattning som självständig överläkare.

Med läkarnas lönefråga sammanhänger givetvis nära spørsmålet om deras arbetsförhållanden. De sakkunniga, som ägnat även denna fråga sin uppmärksamhet, har framlagt förslag till inrättande av ett icke ringa antal nya läkartjänster i syfte att åstadkomma gynnsammare arbetsförhållanden för läkarpersonalen. Departementschefen är icke nu beredd att frånsett ett utbyte av en biträdande överläkartjänst vid serafimerlasarettets ögonpoliklinik mot en förste underläkartjänst vid karolinska sjukhusets ögonklinik föreslå inrättande av några nya tjänster vid karolinska sjukhuset utan anser, att ställningstagandet till de sakkunnigas förslag i denna del bör anstå till höstens budgetarbete. Däremot anser departementschefen sig böra tillstyrka, att vid serafimerlasarettet inrättas en förste underläkartjänst vid anesthesiavdelningen. Behovet av denna tjänst anses vara klart dokumenterat, och densamma har tidigare tillstyrkts av såväl universitetskanslern som besparingssakkunniga vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Vad angår akademiska sjukhuset erinrar departementschefen om att han i årets statsverksproposition vid anmälan av anslaget till avlöningar till läkare vid detta sjukhus framhöll, att en förstärkning av läkarpersonalen vid vissa kliniker framstod som angelägen. I avbidan på resultatet av pågående översyn av arbets- och anställningsförhållandena för bl. a. underläkarna vid sjukhuset syntes dock en viss återhållsamhet böra iakttagas i fråga om inrättandet av nya läkartjänster. Sedan ifrågavarande översyn nu ägt rum, bör erforderlig förstärkning av läkarorganisationen enligt departementschefens mening komma till stånd. Departementschefen biträder därför de sakkunnigas förslag om nya läkartjänster vid akademiska sjukhuset med den jämkningen, att ökningen av läkarpersonalen vid kvinnokliniken f. n. anses kunna begränsas till en biträdande överläkare. Således förordas, att vid serafimerlasarettet nyinrättas 1 förste underläkartjänst samt vid akademiska sjukhuset i Uppsala 5 biträdande överläkartjänster och 3 förste underläkartjänster. Den av departementschefen föreslagna läkarorganisationen vid berörda sjukhus framgår av uppställning, vilken såsom bilaga fogats till statsrådsprotokollet i detta ärende. Uppställningen avser förhållandena fr. o. m. den 1 juli 1956 eller beträffande karolinska sjukhusets lungkliniker den 1 januari 1957 och beträffande den endokrinologiska avdelningen den 1 april 1957, därest av departementschefen i det föregående förordade förslag samt i övrigt av Kungl. Maj:t i propositioner till årets riksdag föreslagna personalförändringar berörande sjukhusen biträdes av riksdagen. I vad avser den thoraxkirurgiska kliniken vid akademiska sjukhuset

har ifrågasatts viss avlöningsförstärkning för överläkaren. Frågan har av de sakkunniga ansetts böra upptagas till prövning vid nya förhandlingar. Kungl. Maj:t torde därför bemyndigas att efter sådana förhandlingar besluta om eventuell avlöningsförstärkning.

De sakkunniga har framhållit, att vid bifall till av dem framlagt förslag till läkaruppsättning vissa av 1954 års riksdag beslutade lärartjänster i Ce 30 blir obehövlige samt att ett med cirka 95 000 kronor minskat anslagsbehov för lärararvoden torde uppkomma. Ehuru departementschefen förutsätter att nämnda besparingar torde kunna genomföras framhålls dock, att det — bland annat med hänsyn till avtalad övergångsanordning — icke utan närmare undersökning är möjligt att bedöma, om ett genomförande av de sakkunnigas förslag kan leda till de av de sakkunniga beräknade kostnadsbesparingarna. Det anses böra ankomma på vederbörande fakultet (lärarkollegium) att beakta de kostnadsbesparingar som de nuvarande biträdande överläkarnas och de biträdande läkarnas fastare inlemmande i undervisningen kan komma att medföra.

Ett genomförande av i det föregående av departementschefen förordade förslag medför, bortsett från de tillkommande pensionskostnaderna, i fråga om karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet en kostnadsminskning med i runt tal 81 000 resp. 40 000 kronor. För akademiska sjukhuset i Uppsala inklusive den psykiatriska kliniken uppkommer däremot en kostnadsökning med i runt tal 82 000 kronor. Det anses icke vara erforderligt att med anledning härav omräkna i årets statsverksproposition och proposition nr 55/1956 beräknade avlöningsanslag. Däremot anses Kungl. Maj:t böra bemyndigas att inom vederbörande avlöningsstater verkställa den överföring av medel mellan anslagsposter, som kan finnas erforderlig.

Utskottet. Med den utveckling som på senare tid ägt rum i fråga om beredandet av tjänste- och familjepensionsrätt åt arbetstagare i offentlig tjänst synes, såsom departementschefen framhållit, någon invändning knappast kunna resas mot att de läkartjänster, varom här är fråga, göres pensionsberättigande. Utskottet tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag i denna del men förutsätter härvid, att vederbörande instanser genom begränsningar av förordnandetidens längd och undvikande i erforderlig omfattning av omförordnanden sörjer för att de unga läkarna inte tillåtes stanna längre vid undervisningssjukhusen än som påkallas av forskningens och utbildningens krav.

Vad departementschefen i övrigt anfört och föreslagit har inte heller givit utskottet anledning till erinran.

De i motionen II: 89 gjorda, under punkten 7 i detta utlåtande redovisade yrkandena har tillgodosetts genom Kungl. Maj:ts förslag. Motionen bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Ett bifall till de under förevarande punkt redovisade förslagen föranleder vissa ändringar av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och propositionen

nen nr 55 framlagda, av utskottet tidigare i detta utlåtande tillstyrkta förslag.

Under återopandande av det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må — med ändring i tillämpliga delar av vad därutinnan av departementschefen föreslagits i årets statsverksproposition och propositionen nr 55/1956 —

1) godkänna den av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 16 mars 1956 förordade överenskommelsen rörande vissa läkarbefattningar vid karolinska sjukhuset m. fl. undervisningssjukhus;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som kan bli erforderliga i anledning av överenskommelsen, och att jämväl i övrigt vidtaga erforderliga åtgärder för överenskommelsens genomförande fr. o. m. den 1 juli 1956;

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om avlöningsförstärkning till överläkaren vid den thoraxkirurgiska kliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för psykiatriska kliniken i Uppsala, karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet och akademiska sjukhuset i Uppsala, som påkallas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 16 mars 1956 förordat;

5) bemyndiga Kungl. Maj:t att beträffande avlöningsanslagen till psykiatriska kliniken i Uppsala, karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet och akademiska sjukhuset i Uppsala verkställa den omförelse av medel mellan anslagsposter, som kan föranledas av vad sålunda föreslagits;

6) godkänna följande personalförteckning för Sabbatsbergs sjukhus:

Personalförteckning

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25

Befattning	Lönegrad
4 biträdande överläkare	Ce 30
10 förste underläkare	Ce 29;

7) godkänna följande avlöningsstat för Sabbatsbergs sjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1) Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 800
---	-------

2) Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	136 600
3) Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	65 600
	<hr/>
	Summa kronor 206 000;

B. att motionen II: 89 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 maj 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Leander, Näsgård, Gillström, Näsström, Boman, Gustaf Andersson, Sundelin, Einar Persson, Birger Andersson, Ragnar Persson, Axel Andersson, Nils Theodor Larsson, fröken Ranmark och herr Arrhén; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Akerström, Rubbestad, Hoppe, fröken Elmén, herrar Petterson i Degerfors, Andersson i Mölndal, Widén, Johansson i Mysinge, Cassel, fru Ericsson i Luleå, herr Almgren, fröken Ager och herr Helén.

Reservation

vid punkten 2 (Karolinska sjukhuset: Avlöningar) av herr *Axel Andersson*, fröken *Elmén*, herr *Widén*, fröken *Ager* och herr *Helén*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka de i motionerna I:487 och II:645 gjorda yrkandena att föreståndarinneorganisationen skall vara direkt underställd överdirektören och vad gäller medicinska frågor vicedirektören ävensom att nio sjukskötersketjänster i Ce 12 inrättas vid de allmänna kirurgiska vårdavdelningarna och anslaget härför i erforderlig utsträckning uppräknas samt att därför

dels den del av utskottets yttrande på s. 19, som börjar med »Utskottet anser» och slutar med »detta ändamål», bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser i likhet med motionärerna att föreståndarinneorganisationen skall vara direkt underställd överdirektören och vad gäller medicinska frågor vicedirektören. Direktionen för karolinska sjukhuset har framhållit, att läkarorganisationen är direkt underställd sjukhusets båda cheftjänstemän ävensom att syftet med förstärkningen av föreståndarinneorganisationen är att ge föreståndarinnorna ökad möjlighet att ägna sig åt den viktiga uppgiften att ha översyn över sjukvården och att i samarbete med läkarna verka för förbättrade arbetsmetoder och lämpligare arbetsfördelning m. m. Då läkarorganisationen och föreståndarinneorganisationen under sådana omständigheter uppenbarligen bör följa parallella underställningslinjer tillstyrker utskottet detta yrkande i motionerna.

Utskottet har ovan understrukit angelägenheten av att åtgärder för rationalisering av operationsarbetet vidtages. Även om sådana åtgärder i viss mån kan tänkas påverka behovet av sjukskötersketjänster vid de kirurgiska vårdavdelningarna, finner utskottet att de i motionerna I: 487 och II: 645 föreslagna nio befattningarna med hänsyn till nuvarande låga antal sjukskötersketjänster under alla omständigheter är erforderliga. Utskottet tillstyrker därför även detta yrkande i motionerna och uppräknar därför anslagets slutsumma med ett avrundat belopp av 92 000 kronor. Av nämnda belopp hänför utskottet 73 600 kronor till icke-ordinarieposten och 18 400 kronor till posten till rörligt tillägg.»

dels ock utskottets hemställan under I. och II. bort ha följande lydelse:

»I. beträffande föreståndarinneorganisationens ställning i administrationen med avslag å Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 487 och II: 645, såvitt nu är i fråga, besluta att föreståndarinnorna skall vara direkt underställda överdirektören och vad gäller medicinska frågor vicedirektören;

II. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 487 och II: 645, till den del de icke behandlats under I.,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, vilka påkallas av vad departementschefen förordat i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 20 januari 1956;

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 940 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	804 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	16 613 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 804 400
Summa kronor	25 162 000;

c) till *Karolinska sjukhuset*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 25 162 000 kronor.»